

آمایش آموزش های مهارتی و مشاغل دریا محور

در راستای توسعه سواحل مکران

حبیب اله داودی^۱، عبدالعزیز آبتین^۲

^۱ کارشناس ارشد مدیریت دولتی

^۲ استادیار رشته مدیریت

نام نویسنده مسئول :

حبیب اله داودی

چکیده:

پژوهشی حاضر به دنبال شناسایی آموزشهای مورد نیاز مربوط به گروه شغل های خدماتی دریایی، صنعتی دریایی، تجاری دریایی و توریستی دریایی در توسعه یافتگی سواحل مکران است. این تحقیق از لحاظ نوع هدف کاربردی است و روش تحقیق توصیفی از نوع پیمایشی می باشد. برای جمع آوری داده ها از نظر ۸۰ نفر متخصصین منابع انسانی و مدیران شهرستان چابهار و کنارک بهره گرفته شده است. جهت گردآوری داده ها از دو روش میدانی و اینترنتی استفاده شد. بدین صورت که در بخش کتابخانه ایی جهت تدوین پیشینه پژوهش و مبانی نظری آن به مقالات و کتب مختلف استناد می شود و در بخش میدانی جهت گردآوری داده ها بر اساس پرسشنامه انجام می شود. پرسشنامه مورد استفاده شامل دو بخش بوده، بخش عمومی که سن، جنسیت و دیگر خصوصیات فردی را نشان می دهد و بخش دیگر که شامل پرسشنامه ای برای تعیین تأثیر آموزش های مهارتی گروه مشاغل مربوط به دریانوردی بر توسعه سواحل مکران است که به صورت مقایسه زوجی بر اساس چهار معیار توسعه یعنی عوامل اجتماعی، عوامل اقتصادی، عوامل زیست محیطی و عوامل فرهنگی و با گزینه های آموزش مهارتی در هر یک از چهار گروه معرفی شده تهیه شده است. تجزیه و تحلیل داده ها در سطح توصیفی از SPSS جهت تعیین میزان فراوانی و درصد اطلاعات عمومی و جمعیت شناختی نمونه آماری استفاده خواهد شد و در سطح استنباطی در این بخش به منظور تجزیه و تحلیل داده های پژوهش از روش AHP استفاده شده است. نتایج نشان داد در توسعه یافتگی سواحل مکران آموزش های مهارتی مشاغل تجاری در مرتبه اول، آموزش های مهارتی مشاغل توریستی در مرتبه دوم، آموزش های مهارتی مشاغل خدماتی در مرتبه سوم و آموزش های مهارتی مشاغل دریانوردی در مرتبه سوم قرار دارد.

واژگان کلیدی: آمایش، آموزش های مهارتی، مشاغل دریا محور، توسعه، سواحل مکران

مقدمه

از مسائل مهم و کلیدی در کنار برنامه ریزی های کلان و بخشی که باید مستقلا به آن پرداخت برنامه ریزی آمایش سرزمین و برنامه ریزی منطقه ای است. برنامه ریزی آمایش سرزمین روند جامعی از برنامه ریزی منطقه ای را ارائه می کند. این شکل از برنامه ریزی برای به کار گیری برنامه ریزی منطقه ای در سطح یک کشور بهترین مکمل برای برنامه ریزی کلان و بخشی است. برنامه ریزی آمایش سرزمین چون با دیدی وسیع و همه جانبه به فضای ملی نگاه می کند، همه مناطق کشور را با حوصله و دقت و از جهات مختلف مورد مطالعه و شناسایی قرار می دهد. سپس بر اساس توانمندی ها، قابلیت ها و استعداد های هر منطقه با توجه به یکنواختی و هماهنگی اثرات نتایج عملکرد های ملی آنها در سطح ملی، نقش و مسئولیت خاصی را به هر منطقه محول می کند (کیانی و خلیل نژاد، ۱۳۸۸).

تسری معافیت های مناطق آزاد به بنادر و سواحل کشور، مهمترین معیاری است که موجب تقویت کسب و کار و انگیزه مردم بومی برای ادامه زندگی در سواحل خواهد شد. دغدغه مردم سواحل کشور امرار معاش اقتصادی است و اکثر آنها به خاطر عدم داشتن کار و درآمد کافی مجبور به ترک سکونتگاه خود می شوند. این در حالی است که به جز نفت، پتانسیل های فراوانی اقتصادی دیگری در دل دریا نهفته است که می تواند جایگاه و درآمد اقتصادی کشور را متحول کند، و ماهیت اقتصاد مقاومتی را در ارتقای وضعیت زندگی جامعه آشکار سازد (اکبر نژاد، ۱۳۸۶).

گردشگری و مسافرت های دریایی نیز از جمله برنامه های پردرآمدی است که می تواند در این مسیر اجرای سیاست های اقتصاد مقاومتی به مسئولان کمک کند. اگر نگاهی به کشورهای ساحلی همجوار همچون امارات متحده داشته باشیم، متوجه می شویم که مقامات این کشور چگونه توانسته اند با بهره گیری از پتانسیل های دریا و حتی بیابان های ساحلی خود گردشگران منطقه ای و غربی را به خود جلب کنند و از این طریق انگیزه های سرمایه گذاری خارجی را برای صاحبان سرمایه به وجود آورند (افشاریان، ۱۳۹۷).

بحث حمل و نقل دریایی و درآمد اسکله ها و بندر های تجاری از دیگر مزیت هایی است که می توان از آن به عنوان عوامل اشتغال زایی و حتی مهاجرت معکوس استفاده کرد. متأسفانه ایران با چند هزار کیلومتر ساحل تنها ۱۴ بندر تجاری دارد که از این میان تنها دو بندر امام خمینی (ره) و شهید رجایی بار مبادلات بزرگ تجاری ایران با جهان را به دوش می کشند. این در حالی است که امارات با سرمایه گذاری در این زمینه، تنها با بندر مکانیزه دبی توانسته است گوی رقابت را از ما برباید. همچنین با توجه به عبور سالانه حدود ۱۰ هزار شناور از تنگه هرمز، بحث بانکرینگ (سوخت رسانی دریایی) یکی از صنایعی است که می تواند ارزآوری قابل توجهی برای اقتصاد کشور به همراه داشته باشد که نیازمند حمایت های دولت از بخش خصوصی است.

سرمایه گذاری در عرصه صنایع کشتی سازی از جمله موارد دیگری است که می تواند برای مردم ساحل نشین کشورمان اشتغال زا باشد. گستردگی سواحل در جنوب و اشراف بر گذرگاه های پر تردد، فرصت بسیار مناسبی است تا ایران را به عنوان قطبی در این صنعت تبدیل نماید. همچنین اجرای برنامه های زیرساختی در حوزه گردشگری و در دستور کار قراردادن عملیات های پژوهشی برای بهره گیری از تمامی پتانسیل های سطحی و زیرسطحی آب های سرزمینی، می تواند عقب ماندگی های منطقه ای نسبت به همسایگان و اتکا به درآمدهای نفتی را تا حد قابل توجهی کاهش دهند. اما متأسفانه توجهات و حمایت لازم در این زمینه صورت نمی گیرد. اگر نگاهمان به دریا صرفاً متوجه

نفت باشد و به دیگر پتانسیل ها و مزایای دریا توجه نداشته باشیم، قادر به کنترل مهاجرت و رکود شهرهای ساحلی نخواهیم بود و امتیاز بزرگی را در اجرا و تحقق سیاست های اقتصاد مقاومتی از دست خواهیم داد (باقری، ۱۳۹۲).

سواحل مکران از نظر جغرافیایی، سرزمینی در جنوب خاوری ایران است که در طول دریای عمان از رأس الکوه در باختر جاسک تا جنوب خاوری ایالت بلوچستان پاکستان گسترده شده است. که دارای خلیج ها و خورهایی مناسبی برای ایجاد بندرها و فعالیت های اقتصادی می باشد. همچنین این سواحل به سبب قرار گرفتن در هارتلند انرژی، مجاورت با حوزه ژئوپلیتیک خلیج فارس، دسترسی به آبهای بین المللی، مجاورت با کشورهای حوزه دریای عمان و اقیانوس هند و مزیت های ترانزیتی مناسب برای خشکی های اوراسیا، دارای اهمیت استراتژیک فراوانی در کشور و منطقه می باشد. با تمام مزیت های ژئواکونومیکی این سواحل و داشتن وابستگی، پیوستگی و نزدیکی جغرافیایی با سواحل خلیج فارس، از دیدگاه شاخص های توسعه ای، این سواحل نسبت به سواحل خلیج فارس، از درجه توسعه یافتگی پایین تری برخوردار هستند و بر خلاف سواحل خلیج فارس که در تجارت و بازرگانی کشوری دارای نقشی ملی و بین المللی هستند، دارای نقش محلی و ناحیه ای می باشد. رویکرد عمومی اقتصادی محور و توسعه ای سواحل مکران به ویژه از کنارک تا سیریک و نیز خاور چابهار تا گواتر، جدا از فعالیت منطقه آزاد چابهار و دگرگونی های قابل توجه در زمینه صنعت شیلات، به دلایل گوناگون، جزء کم توسعه یافته ترین مناطق کشور است. مقام معظم رهبری فرمودند این ساحل عظیم و طولانی بسیار حساس (مکران) که ما در دریای عمان داریم در واقع یک گنج است و باید اعتراف کنیم که این را کشف نکرده بودیم. دریای عمان عقبه اساسی و تعیین کننده سرنوشت خلیج فارس است. مسئله آباد سازی سواحل مکران نیز جز همین کارهای اساسی است که با همکاری دولت، برنامه های مورد نظر در این منطقه با سرعت بیشتری دنبال شود (بیات و حاتمی، ۱۳۹۱).

پژوهش سیاری (۱۳۹۱) مبنی بر توسعه دریا محور، بیان نمود چنانچه در برنامه های ملی موضوع توسعه سواحل بدون در نظر گرفته توسعه ساحل نشینان و مشارکت جدی، فعال و فرا گیر آنها مطرح باشد. نمی توان انتظار داشت قدرت دریایی مورد نظر محقق گردد. بنابراین در توسعه دریا محور نیاز است رویکردهای دولت مردان در همه ابعاد توسعه بصورت متوازن پرداخته شود. یعنی ناوگان نظامی، ناوگان تجاری، صنایع، علوم و زیرساخت های دریایی، سواحل و پسرانه آنها، قوانین و مقررات، ساحل نشینان و عناصر نامحسوس قدرت دریایی همه با هم و به طور متوازن توسعه یابند. مرادی (۱۳۹۱) نیز با بررسی نقش منابع انسانی دریانورد در توسعه دریا محور پایدار، توسعه را مترادف با رشد و نوسازی و صنعتی شدن می داند و توجه به آموزش مطابق با نیازهای این حوزه و شرایط سازمانی، نیازسنجی با توجه به تقاضای بازار کار و عرضه منابع و نگه داری، با هدف اختیار داشتن منابع انسانی پرورش یافته برای مدت تضمین کارایی تحت عنوان محورهای اصلی توسعه صنعت دریانوردی را ضروری می داند. حافظ نیا و همکاران (۱۳۹۹) در پژوهشی با عنوان نقش توسعه سواحل مکران و راهبرد دریاگرایی ایران بر توسعه محور شرق کشور بیان می کند: « اهمیت دریا و نقش آن در اقتصاد و سیاست دنیا غیرقابل انکار و توجه به آن نیز ضروری می باشد. تاریخ سیاسی جهان گواهی می دهد که کشورهایی که راهبرد دریاگرایی داشته اند؛ قدرتمند و توسعه یافته شده اند. کشور ایران به دلیل برخورداری از سواحل طولانی در خلیج فارس و دریای عمان / اقیانوس هند از موقعیت جغرافیای ممتازی نسبت به سایر همسایگانش برخوردار است. از سویی دیگر متأسفانه مناطق شرق و جنوب شرقی ایران به دلیل انزوای جغرافیایی همواره مورد بی توجهی در سیاست های کلان ملی قرار گرفته است. بدین منظور یکی از بهترین راهبردهای آمایشی پیشرو برای توسعه و امنیت در این منطقه،

اتصال نواحی شرقی به بندر چابهار و سواحل مکران می باشد. این پژوهش سعی دارد با روش توصیفی-تحلیلی و با تکیه بر منابع کتابخانه ای به واکاوی نقش سواحل مکران و سیاست راهبردی دریاگرایی ایران بر توسعه محور شرقی بپردازد. بررسی های اولیه نشان می دهند که در صورت اتخاذ راهبرد دریایی توسط دولت جمهوری اسلامی، ایران شاهد فرآوری مزیت های ژئوپلیتیکی، ژئواکونومیک و ژئواستراتژیکی آن برای کشور خواهد بود. با تحقق سیاست دریاگرایی، منطقه مکران به عنوان محور ترانزیتی توسعه جنوب شرق مطرح می شود. ترکان و همکاران (۱۳۹۴) در پژوهشی با عنوان شناسایی سبب طرح های توسعه سواحل مکران با استفاده از تحلیل SWOT دو سطحی با رویکرد برنامه ریزی استراتژیک طرح های توسعه سواحل مکران را بررسی کرده اند و راهکارهای زیر را ارائه کرده اند. اصلاح الگوی تقسیمات اداری در جنوب و جنوب شرق کشور، توسعه بندر چابهار و تسریع در اجرای طرح راه آهن چابهار مشهد، ایجاد یک مگاپورت در سواحل دریای عمان، احیای طرح ایران بندر بزرگ در چابهار، و تکمیل طرح نیمه تمام محرم برای انتقال نفت خام به جاسک.

با مد نظر قرار دادن اهداف تعیین شده در سند چشم انداز بیست ساله کشور کرانه در افق ۱۴۰۴ میبایست دارای بنادری ایمن، هوشمند، مدرن، مستقل، مجهز، کارآمد، مشتری محور و پیشرو در منطقه و جهان باشد. بدیهی است که پسرکرانه ها و فراساحل نیز در این زنجیره باید علاوه بر ویژگی های پیشگفته توانایی ارائه خدمات و پاسخگویی به نیازهای بنادر را داشته و به عبارت دیگر از همه ظرفیت های صنعتی، اقتصادی و سیاسی برای تحقق این امر بهره گیرند برای نیل به این اهداف یک نگاه راهبردی وجود دارد، توسعه دریا محور کشور، با این حال برای فراهم زمینه های توسعه دریا محور نگاهی تحلیلی به وضعیت موجود کار گشا خواهد بود. با فاصله بین میانگین اقتصادی های دنیا و وضعیت موجود کشورمان در بهره گیری از امکانات ناشی از توسعه مبتنی بر ظرفیت های دریا و به منظور تحقق آرمان های مورد تاکید در سند چشم انداز بیست ساله کشور و اشاعه فرهنگ دریایی و بسیج همه جانبه برای شکوفایی اقتصاد کشور با استفاده از ظرفیت های خدادادی دریایی، ضروری است که برای راهکارهای تدوین شده مانند تلاش مستمر با هدف توسعه پایدار و پیوسته ایمنی و امنیت بنادر، ناوگان و آبراه ها، تقویت ظرفیت های ترانزیتی کشور در مسیرهای مختلف، توجه به محیط زیست دریایی و سواحل، اعمال مدیریت جامع سواحل، بنادر و آبهای تحت مالکیت جمهوری اسلامی و بسط اقتدار مرجعیت دریایی با هدف ارتقای نقش بنادر کشور در زنجیره بین المللی حمل و نقل دریایی تاکید می همه جانبه داشت. با توجه به مطالب بیان شده در این پژوهش مشاغل دریا منحور را در چهار دسته مشاغل خدماتی دریایی، مشاغل صنعتی دریایی، مشاغل تجاری دریایی و مشاغل توریستی دریایی تقسیم می شوند. بنابراین تحقیق حاضر به دنبال شناسایی آموزشهای مورد نیاز مربوط به گروه شغل های بیان شده در بالا در توسعه یافتگی سواحل مکران است.

روش تحقیق

این تحقیق از لحاظ نوع هدف کاربردی است و با در نظر گرفتن آمایش آموزش های مهارتی و مشاغل دریا محور در راستای توسعه سواحل مکران روش تحقیق پژوهش توصیفی از نوع پیمایشی می باشد. برای جمع آوری داده ها از نظر ۸۰ نفر متخصصین منابع انسانی و مدیران شهرستان چابهار و کنارک بهره گرفته شده است که برای انتخاب نمونه آماری از روش نمونه برداری تصادفی استفاده خواهد شد. جهت گردآوری داده ها از دو روش میدانی و اینترنتی استفاده می شود. بدین صورت که در بخش کتابخانه ای جهت تدوین پیشینه پژوهش و مبانی نظری آن به مقالات و کتب مختلف استناد می شود و در بخش میدانی جهت گردآوری داده ها بر اساس پرسشنامه انجام می شود.

پرسشنامه شامل دو بخش، بخش عمومی که سن، جنسیت و دیگر خصوصیات فردی را نشان می دهد و بخش دیگر که شامل پرسشنامه ای برای تعیین تأثیر آموزش های مهارتی گروه مشاغل مربوط به دریانوردی بر توسعه سواحل مکران است که به صورت مقایسه زوجی بر اساس چهار معیار توسعه یعنی عوامل اجتماعی، عوامل اقتصادی، عوامل زیست محیطی و عوامل فرهنگی و با گزینه های آموزش مهارتی در هر یک از چهار گروه معرفی شده تهیه شده است. روایی پرسشنامه با استفاده از نظرات اساتید مربوطه تأیید گردید و پایایی با استفاده از روش ahp 0.83 محاسبه شد که نشان دهنده حالت مطلوب است. به منظور تجزیه و تحلیل داده های پژوهش از روش AHP استفاده شده است. این روش یکی از روش های مورد استفاده در تصمیم گیری چند معیاره است. در این روش تصمیم گیری تعداد گزینه و تعدادی معیار برای تصمیم گیری وجود دارد که باید با توجه به آن ها گزینه ها رتبه بندی شوند، یا اینکه به هریک از آن ها یک نمره کارایی اختصاص داده شود.

یافته های پژوهش

با مقایسه تمام معیارها و گزینه ها با همدیگر موثرترین گزینه برای توسعه پایدار منطقه مشخص شده و کدام گزینه از میان آموزش های مهارتی مشاغل خدماتی، تجاری، توریسم و دریانوردی تأثیر بیشتری بر توسعه منطقه خواهند داشت. نتایج مربوط به این مقایسه در جدول ۱ آمده است.

در این قسمت از چهار معیار زیر استفاده می کنیم:

معیار ۱- عوامل اقتصادی

معیار ۲- عوامل فرهنگی

معیار ۳- عوامل اجتماعی

معیار ۴- عوامل زیست محیطی

همچنین تحت معیارهای داده شده گزینه های مورد محاسبه پژوهش را به صورت زیر خواهیم داشت:

گزینه ۱ (A۱)- آموزش های مهارتی مشاغل خدماتی

گزینه ۲ (A۲)- آموزش های مهارتی مشاغل تجاری

گزینه ۳ (A۳)- آموزش های مهارتی مشاغل توریستی

گزینه ۴ (A۴)- آموزش های مهارتی مشاغل دریانوردی

جدول ۱- مقایسه وزن نهایی گزینه‌ها در معیارها

وزن گزینه	گزینه	وزن معیار	معیار
۰.۲۱۵	A1	۰.۲۲۹۷	اقتصادی
۰.۴۶۹	A2		
۰.۱۳۱	A3		
۰.۱۸۵	A4		
۰.۱۸۸	A1	۰.۲۶۱۲	فرهنگی
۰.۲۵۵	A2		
۰.۳۶۲	A3		
۰.۱۹۶	A4		
۰.۱۶۸	A1	۰.۱۶۸۶	اجتماعی
۰.۳۲۹	A2		
۰.۳۶۸	A3		
۰.۱۳۵	A4		
۰.۲۶۹	A1	۰.۱۴۴۴	زیست محیطی
۰.۱۵۹	A2		
۰.۳۸۸	A3		
۰.۱۸۴	A4		

با توجه به جدول فوق نتایج به دست آمده جهت انتخاب گزینه برتر در جدول ۲ گردآوری شده‌اند.

جدول ۲- وزن نهایی گزینه‌ها

گزینه برتر	۰.۱۶۵	A۱
	۰.۲۵۳	A۲
	۰.۲۴۳	A۳
	۰.۱۴۳	A۴

بحث و نتیجه گیری

این پژوهش با بهره گیری از نظریات متخصصین و مدیران دست اندرکار در حوزه دریایی سواحل مکران با حجم نمونه ۸۰ نفر شامل ۴۵ مرد و ۳۵ زن که از این میان ۳۴ نفر برابر ۴۲.۵ درصد دارای مدرک کارشناسی، ۲۹ نفر معادل ۴۸.۷۵ درصد دارای مدرک کارشناسی ارشد و ۷ نفر معادل ۸.۷۵ نفر هستند، انجام شده است. آزمودنی های این آزمون از نظر سنی در بازه سنی ۳۱ تا ۴۷ سال قرار گرفته اند که با توجه به نتایج بدست آمده از پرسشنامه می توان مشاهده کرد که اکثر آنها در بازه سنی ۳۵ تا ۳۹ سال قرار دارند.

در بررسی آموزش های مهارتی گروه مشاغل مربوط به دریانوردی در توسعه سواحل مکران نتایج نشان می دهد که نظریات آزمودنی ها در مورد گویه های مربوط به آموزش های مهارتی مربوط به مشاغل دریانوردی با توجه به تحلیل سلسله مراتبی این آموزش ها را بیشتر در حوزه اقتصادی (رتبه ۱) و زیست محیطی (رتبه ۲) موثر می دانند. این نتیجه را می توان این گونه توجیه نمود که از آن جایی که تجارت دریایی خود وابسته به دریانوردی است پس مشخصا مقداری از تأثیرات تجاری و اقتصادی متوجه این مشاغل شده و این مشاغل را در حوزه اقتصادی بالاتر از مشاغل تجاری قرار می دهد.

البته گره خوردن دریا و اقتصاد به یکدیگر مبحث تازه ای نیست و در تحقیقات بسیاری از محققان می توان پیوند میان دریا و اقتصاد را به وضوح مشاهده کرد. به عنوان مثال مدنی در سال ۱۳۹۱ بیان می کند که با توجه به آمارهای دریایی ارائه شده توسط کشورهای توسعه یافته مشخص می شود که دریا نقش مهمی در اقتصاد این کشورها دارد به طوری که افزایش مشارکت دریاها و اقیانوسها باعث افزایش روند توسعه مناطق دریایی شده است. در اقتصاد ایران نیز با توجه به نتایج این پژوهش دریا در اقتصاد نزدیک به ۲ درصد سهمیم است.

همچنین یکی از عوامل مهم در آلودگی منابع زیست محیطی دریایی از طریق وسایل متحرک دریایی صورت می گیرد که قطعا آموزش صحیح و درست در این زمینه می تواند بسیار موثر باشد.

در بررسی آموزش های مهارتی در گروه مشاغل مربوط به توریسم دریایی در توسعه سواحل مکران نتایج نشان می دهد که نظریات آزمودنی ها این گونه مشاغل را موثر بر عوامل فرهنگی و اجتماعی توسعه (رتبه دوم) می دانند. پدیده توریسم در تمام زمینه ها نه تنها در زمینه دریایی در کشور ما بسیار جای کار دارد. با اینکه این پدیده در بسیاری از کشورها به عنوان صنعت اول شناخته می شود و درآمدهای زیادی را نصیب مناطق می کند متاسفانه در کشور ما از جاذبه های مفید استفاده نمی شود. شاید به همین دلیل است که این فرضیه برای میانگین بالاتر از دیگر فرضیه ها است و کارشناسان و متخصصین نیز به این امر واقف هستند که این مشاغل و آموزش های مهارتی در این زمینه می تواند توسعه سواحل مکران را تسریع کند.

در بررسی آموزش های مهارتی در گروه مشاغل مربوط به مهندسی و ساخت تجهیزات دریایی در توسعه سواحل مکران نتایج آزمون تحلیل سلسله مراتبی نشان داد که این مشاغل بر عوامل اجتماعی (رتبه ۱) تأثیر مثبتی دارند. این نتیجه نشان می دهد که با توجه به این که این مشاغل در امر یادگیری سهل الوصول تر از دیگر مشاغل برای افراد بومی است لذا از نظر کارشناسان بر عوامل اجتماعی توسعه پایدار نیز تأثیر بیشتر می گذارد. در نهایت فرضیه سوم پژوهش نیز مانند دو فرضیه دیگر مورد تایید قرار گرفت. واضح هست که مهندسی و ساخت تجهیزات دریایی بر تمام سه گروه مشاغل دیگر بیان شده در این پژوهش تاثیر مستقیم دارد چرا که هر کدام از این مشاغل برای ادامه

فعالیت و حیات خود در حوزه دریایی نیاز به تجهیزات با کیفیت دارند. مهندسی و ساخت تجهیزات دریایی بیشتر از دیگر گروه های مشاغل نیازمند آموزش است چراکه همانطور که گفته شد تاثیر مستقیم روی دیگر گروههای مشاغل دارد.

در نتایج پژوهش ابراهیم زاده و همکاران در ارتباط با توسعه گردشگری در سواحل مکران در سال ۱۳۸۸ آمده است که عواملی چون ثبات مدیریت، تقویت تبلیغات و فعالیت های آگاه سازی، گسترش افکار مثبت در رابطه با امنیت منطقه و بهبود امنیت منطقه ای، تقویت اکوتوریسم مهم ترین راهبردهای توسعه در این زمینه هستند.

در بررسی آموزش های مهارتی گروه مشاغل مربوط به تولید و عرضه محصولات دریایی در توسعه سواحل مکران نتایج تحلیل سلسله مراتبی نشان داد در قسمت فرهنگی (رتبه ۱) را از نظر کارشناسان به خود اختصاص داد. این گزینه در حالت کلی هم موثر ترین گزینه برای برقراری توسعه پایدار در منطقه است که با توجه به جدول ۲ بیشترین وزن را به خود اختصاص داده است. تولید و عرضه محصولات دریایی اعم از ماهیگیری، استفاده از انواع گیاهان دریایی برای تولید لوازم بهداشتی، ارائه انواع ماهی به صورت ماهی یا تن ماهی، استفاده از آبیان مفید دریایی در جهت بهداشتی، استفاده از آب دریا و شیرین کردن آن جهت مصارف خانگی و ... مهارت هایی هستند که آموزش در زمین ها می تواند توسعه منطقه را تسریع کند. امروزه در اکثر نقاط سواحل مکران هنوز هم ماهیگیری با همان شیوه های قدیمی و سنتی انجام می شود که این امر تلاش بسیار زیاد اما سود کم و همچنین تلفات بسیاری دارد. اما ماهیگیری با داشتن دانش کافی در این زمینه می تواند هم سود بیشتری را نصیب صیاد کند و همین که می تواند خطرات ناشی از ماهیگیری ناآگاهانه برای زیست بوم دریایی را کاهش دهد. قطعا این مساعل از نظر کسب درآمد می توانند درآمدی مکفی را در اختیار صاحبان مشاغل قرار دهند که این درآمد می تواند در بسیاری از قسمت های زندگی مردم منطقه موثر باشد.

آنچه که در این پژوهش به صورت کلی و جمع بندی می توان به آن دست پیدا کرد این است که آموزش نیروهای انسانی در جهت و هدف خاص می تواند یکی از عوامل مؤثر در تسریع توسعه یافتگی سواحل مکران باشد سواحلی که علیرغم داشتن موقعیت های پیشرفت بسیار زیاد هنوز هم در برخی از نقاط توسعه نیافته است.

با توجه به نتایج تحقیق پیشنهاد می شود که دست اندرکاران توجه بیشتری را بر مقوله توریسم دریایی معطوف دارند چرا که اکثر کارشناسان و متخصصین هم نظرند که توریسم دریایی می تواند باعث توسعه یافتگی سواحل مکران شود. برای استفاده از این مزیت بالقوه در سواحل مکران نیاز است تا به نکاتی توجه شود و این نکات عبارتند از: توجه به بحث امنیت و اظهارات منفی ارائه شده در رابطه با امنیت منطقه، گسترش تبلیغات و استفاده از فضای مجازی برای تبلیغات و معرفی منطقه به علاقه مندان ایرانی و خارجی، برگزاری تورهای به صرفه و با قیمت مناسب که می تواند گام مهمی در جهت آشنایی گردشگران با منطقه باشد، عرضه محصولات و صنایع دستی مختص منطقه به وسیله برگزاری نمایشگاه در اقصی نقاط کشور و حتی دنیا. این نکات قسمت کوچکی از نکاتی است که می تواند در امر گسترش توریسم دریایی در این منطقه موثر باشد.

همچنین در زمینه توسعه اقتصادی از منظر دریایی هم نیاز است تا مدارس و هنرستان های تخصصی حوزه دریا و مشاغل دریایی در این منطقه احداث شوند تا حتی در حالتی که برخی از دانش آموزان به ناچار به شغل خانوادگی خود که ارتباط به دریا دارد، می پردازند و از

درس خواندن محروم می‌شوند، دیگر خروج از تحصیل مشاهده نشده و همچنین ماهیگیران و ملوانان و سکانداران تحصیل کرده و با علم و دانش را در این عرصه‌ها شاهد بود و بتوان از روندهای ماهیگیری سنتی عبور کرد.

منابع

- ۱- افشاریان، حجت الله، ۱۳۹۷، اهداف و چشم‌انداز دریایی کشور در افق ۲۰ ساله، صنعت حمل و نقل دریایی، دوره ۴، شماره ۳، ۳۹-۳۳.
- ۲- اکبرنژاد، محمد، ۱۳۸۶، استراتژی بلندمدت صنایع دریایی با توجه به منحنی عمر تکنولوژی و سند چشم‌انداز، نهمین همایش صنایع دریایی، مازندران.
- ۳- باقری، رضا، ۱۳۹۲، خصوصی‌سازی در راستای ارتقاء شاخص‌های بندری، پانزدهمین همایش صنایع دریایی، کیش.
- ۴- بیات، حمیدرضا، حاتمی، ایرج، ۱۳۹۱، بررسی عوامل موثر در توسعه نیافتگی سواحل مکران، همایش ملی توسعه سواحل مکران و اقتدار دریایی جمهوری اسلامی ایران، دانشگاه دریانوردی و علوم دریایی.
- ۵- ترکان، اکبر، شهبازی، میثم، ۱۳۹۴، شناسایی سبد توسعه سواحل مکران با استفاده از تحلیل SWOT دوسطحی، راهبرد اقتصادی، سال چهارم شماره ۱۳، ۴۱-۷.
- ۶- حافظ نیا، محمدرضا، علمدار، اسماعیل، رضایی سکه روانی، داوود، ۱۳۹۹، نقش توسعه سواحل مکران و راهبرد دریاگرایی ایران بر توسعه محور شرق کشور، آمایش سیاسی فضا، دوره دوم، شماره ۶، ۹۴-۸۱.
- ۷- سیاری، حبیب الله، ۱۳۹۱، توسعه دریا محور، مزیت راهبردی جمهوری اسلامی ایران، ماهنامه بندر و دریا، ویژه نامه تخصصی به مناسبت اولین نمایشگاه بین المللی دریایی، ص ۳.
- ۸- کیانی، واحد، خلیل نژاد، محمدرضا، ۱۳۸۸، توسعه فضای سبز شهری بر مبنای اصول آمایش سرزمین. محیط زیست و توسعه، سال ۱، شماره ۱، ۱۹-۲۲.
- ۹- مرادی، علی، ۱۳۹۱، نقش منابع انسانی دریانورد در توسعه پایدار دریا محور، ویژه نامه تخصصی به مناسبت اولین نمایشگاه بین المللی دریایی، ۵۱-۵۷.